

TRUMP'IN AMERİKASI

Editörler

Kılıç Buğra Kanat · Kadir Üstün

TRUMP'IN AMERİKASI

EDİTÖRLER
KILIÇ BUĞRA KANAT
KADİR ÜSTÜN

SETA

Kılıç Buğra Kanat

SETA Washington D.C.'de araştırma direktörü ve aynı zamanda Penn State Üniversitesi'nde siyaset bilimi profesörüdür. Syracuse Üniversitesi'nde siyaset bilimi alanında yüksek lisans ve doktora dereceleri ile Marquette Üniversitesi'nde uluslararası ilişkiler alanında bir başka yüksek lisans derecesi almıştır. *The American Paradox: Isolation and Internationalism in the 21st Century; A Tale of Four Augusts: Obama's Syria Policy, History, Politics and Foreign Policy in Turkey* ve *The Longest Two Decades of the US: The Story of Four Crises from 9/11 to 1/6* adlı kitapların yazarı olan Dr. Kanat aynı zamanda *Change and Adaptation in Turkish Foreign Policy* ve *Politics and Foreign Policy in Turkey: Historical and Contemporary Perspectives* başlıklı derleme kitapların da ortak editörüdür.

Kadir Üstün

SETA Washington D.C.'de koordinatör olarak görev yapmaktadır. *Yeni Şafak* gazetesinde köşe yazarlığı yapan Üstün'ün analizleri *Insight Turkey*, *Aljazeera English*, *Cairo Review of Global Affairs*, *Al-Monitor*, *Politico*, *Daily Sabah*, *Mediterranean Quarterly*, *Middle East Eye* ve *Middle East Policy* gibi farklı platformlarda yayımlanmıştır. *History, Politics and Foreign Policy in Turkey* (2011), *Change and Adaptation in Turkish Foreign Policy* (2014), *Trump's Jerusalem Move: Making Sense of US Policy on the Israeli-Palestinian Conflict* (2020) ve *Crimea from Regional and International Perspectives* (2023) başlıklı derleme kitapların ortak editörlüğünü yapmıştır. Dr. Üstün lisansını İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü'nde, yüksek lisansını Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü'nde ve işletme yüksek lisansını Georgetown Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Columbia Üniversitesi'nden Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika Çalışmaları alanında doktora derecesine sahiptir.

SETA Kitapları 113

ISBN: 978-625-5703-09-5

© 2025 SET Vakfı İktisadi İşletmesi

1. Baskı: Eylül 2025, İstanbul

Bu yayının tüm hakları Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Editörya: Ebrar Üzümcü, Berrin Çalışkan, Mustafa Said İşeri

Kapak: Bilal Cap

Uygulama: Said Demirtaş

Baskı ve Cilt: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA Kitapları

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara

Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

www.setav.org | info@setav.org

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
GİRİŞ: YENİ BİR AMERİKA'YA DOĞRU KILIÇ BUĞRA KANAT	11
"ÖNCE AMERİKA": AMERİKAN ULUSALCILIĞININ YÜKSELİŞİ KADİR ÜSTÜN	33
TRUMP'IN DIŞ POLİTİKASI: "ÖNCE AMERİKA"DAN "SADECE AMERİKA"YA KILIÇ BUĞRA KANAT	53
TİCARET SAVAŞLARI VE TRUMP'IN EN ÇOK SEVDİĞİ KELİME OLARAK GÜMRÜK VERGİSİ KILIÇ BUĞRA KANAT	91
AMERİKAN RÜYASINDAN TRUMP AMERİKA'SINA: GÖÇ VE SINIR GÜVENLİĞİ BEDİRHAN KIR	117
KÜLTÜR VE KİMLİK POLİTİKALARI: AMERİKALI KİMDİR? OZAN AHMET ÇETİN	145
BAŞKAN KURUMLARA KARŞI: DÜZEN BOZUCU DEVLET YÖNETİMİ MEHMET EMİRHAN KINATAŞ	165
POPÜLİZMİN YÜKSELİŞİ OZAN AHMET ÇETİN	193
SONUÇ: YENİ BİR AMERİKAN RÜYASI PROJESİ OLARAK TRUMPİZM KILIÇ BUĞRA KANAT	213

ÖN SÖZ

Soğuk Savaş'ın bitişinden bu yana ABD'nin uluslararası sistemdeki konumuna dair tartışmalar hiç durmadı. Fakat son on yılda bu tartışmaların tonu, kapsamı ve sonuçları belirgin biçimde değişti. Bir yanda ABD'nin göreceli olarak gerilemesi-ne, kurumlarının yorgunluğuna ve iç kutuplaşmanın etkilerine dikkat çekenler öte yanda ise Amerikan gücünün yaratıcılığına, teknoloji üretimindeki üstünlüğüne ve uluslararası düzen kurucu kapasitesine yaslanarak süreklilik vurgusu yapanlar vardı. Elinizdeki kitap bu iki ana çizgi arasındaki yarım kalmış muhasebeyi, 2016'da Donald Trump'ın iktidara gelişiyle yeni bir döneme giren ABD'yi merkeze alarak tamamlıyor: “Yeni Amerika”nın nasıl şekillendiğini, hangi toplumsal koalisyonlara yaslandığını ve dünya düzeni için ne anlama geldiğini, tarihsel süreklilikleri ve kırılmaları birlikte okuyarak açıklıyor.

Trumpçılık bu açıdan yalnızca Başkan Trump'a özgü bir liderlik tarzı olmaktan ziyade ABD içindeki fay hatlarının sınıfsal, kültürel, bölgesel ve kimliksel siyaset üzerinden kırılımını merkezde görünür hale getiren alternatif bir ideoloji olarak değerlendirilebilir. “Önce Amerika” yahut “Amerika'yı Yeniden Büyük Yap” sloganlarını kullanan bu yeni popülist siyaset yıllarca “küreselci” mutabakatın kenarında biriken hoşnutsuzlukları, üretim merkezlerinin çöküşünü, orta sınıfın güvencesizleşmesini, kurumlara güvenin aşınmasını ve kültürel temsil krizlerini bir potada eritmeyi başardı. Trumpçılık, dış politikada seçici angajmana ve perakendeci pazarlığa kapı aralarken içeride “küreselci elitler”le bir hesaplaşma vadetti. Bu kitap söz konusu dönüşümün ideolojik iskeletini; Evanjelistlerden beyaz işçi sınıfına, Latin muhafazakarlardan serbest piyasaçı radikallere uzanan heterojen bir Trumpçı koalisyonun beklentileri ve sınırları içinde sergiliyor.

Dolayısıyla elinizdeki eserin özgün katkısı gerilemeye karşı yeniden yapılanma ikiliğine sıkışmadan, ABD'nin iç siyasal sosyolojisi ile dış politika doktrini arasındaki karşılıklı etkileşimi bu yeni siyasetin kurucu unsurlarını tartışarak açığa çıkarmasıdır. ABD'nin kuruluşundan itibaren varlık gösteren izolasyonist fikir-

ler 11 Eylül sonrası güvenlik gündemiyle bastırılrsa da hiçbir zaman yok olmadı; 2016'dan itibaren ise hem söylemde hem icraatta belirleyici bir güce dönüştü. Yazarlar bu dönüşümü tek boyutlu bir "içe kapanma" olarak değil maliyet etkinlik ve al-ver mantığına dayalı bir "seçici angajman" stratejisi olarak okuyor. NATO'nun 5. maddesinden ticaret rejimlerine, çok taraflı kurumların meşruiyet krizinden göç yönetimine kadar uzanan geniş bir alanda, ittifakların ve normların pazarlık konusu edildiği yeni bir dönem tasvir ediliyor.

Bu tasvir sadece iç ya da dış politika metni değil aynı zamanda dönüşen Amerikan toplumunun bir analizi niteliği de taşıyor. Küresel salgın dönemindeki ortak tehdit karşısında bile konsolidasyon üretemeyen, maske ve aşı gibi bilimsel tartışmaları kimlik savaşlarına dönüştüren bir siyasal kültürde, kurumsal sürekliliğin yerini rövanşist bir toplumsal hesaplaşma siyaseti alıyor: Obama-Trump-Biden-Trump döngüsü her dönem bir öncekini ilga etmeye meyyal bir "yık-yap" örüntüsü üretiyor. Kitap bu döngünün yalnızca Washington'daki iktidar çekişmesiyle sınırlı kalmadığını; medya ekosistemlerinden üniversitelere, yargıdan teknoloji şirketlerine kadar uzanan geniş bir alanda toplumsal kutuplaşmayı nasıl yeniden ürettiğini de ortaya koyuyor. Böyle bir bağlamda uluslararası aktörlerin ABD ile ilişkilerinde uzun vadeli plan yapma kapasitesi aşınırken Beyaz Saray kendi inşa ettiği öngörülemez düzenin faydacı ve aynı zamanda düzen bozucu aktörü olarak kabul görüyor.

Bu kitap Trump'ın ikinci başkanlık dönemine ilişkin değerlendirmeleri ilk dönemdeki tecrübi öğrenmenin ve kadro-siyaset ilişkisinin oluşturduğu yeni imkan ve risklerle birlikte ele alıyor. Bir yandan gümrük vergileri ve yaptırımlar üzerinden yükselen korumacı çizgi diğer yandan güvenlik mimarisinde maliyet paylaşımı baskısı yalnızca ABD'nin değil Avrupa ve Asya'nın stratejik planlamalarını da yeniden şekillendiriyor. ABD'nin güvenlik şemsiyesi altında uzun süre konfor bulan müttefikler için "stratejik otonomi" arayışları artık bir düşünce egzersizi olmaktan çıktı; savunma sanayii yatırımlarına hız veren, tedarik zincirlerinde yeniden yerleşme iradesi sergileyen ve hibrit savaş senaryolarında caydırıcılık aritmetiğine yeni parametreler ekleyen somut bir politik yönelim haline geldi. Kitap, ABD-Çin rekabetinin yalnızca ticari bir sürtünme olmadığını; siber operasyondan enformasyon savaşına, finansal manipülasyondan kritik teknoloji denetimine uzanan çok katmanlı bir mücadeleye dönüştüğünü; bu mücadelede karşılıklı bağımlılığın artık bir emniyet supabı değil kırılabilirlik üreticisi olarak görüldüğünü anlatıyor.

Kırmızılar ve maviler artık yalnızca bir seçim coğrafyasını değil iki ayrı hayat tarzını ve değerler sistemini ifade ediyor. Büyükşehirlerin kozmopolit, çeşitlilik yanlısı ve yüksek eğitimli bloku ile kırsalın ve küçük kentlerin muhafazakar, uluşçu

ve aidiyetçi bloğunun bilgi kaynakları, sembol dünyaları ve siyasal hassasiyetleri ayırılmış durumda. Bu ayrışmanın siyasal çıktısı dış politikada tutarlılık ve sürekliliği zorlaştırırken iç politikada her seçim döngüsünü varoluşsal bir referandum duygusuna sürüklüyor. Kitap tam da bu noktada Trumpçılığın bir “nostalji” değil “yeniden kurucu” bir siyasal mit olarak işlev gördüğünü, antielitist söylemin devletin çekirdeğine uzanan kurumsal dönüşüm iddialarıyla birleştiğinde nasıl daha kalıcı bir paradigma üretebileceğini örnekliyor.

Bütün bunlar ise “ABD’siz bir dünya” tartışmasını kaçınılmaz kılıyor. Kitabın yazarları ABD’nin liderliğinin otomatik bir şekilde ikame edilemeyeceğini, Çin’in ekonomik kapasitesine rağmen siyasal-kurumsal altyapı eksiklikleri ve bölgesel dirençlerle karşılaştığını, Avrupa’nın ise güvenlik ve stratejik teknoloji alanlarında halen parçalı bir tablo sunduğunu not ediyor. Dolayısıyla yeni bir küresel sistemi anlamaya çalışırken “ABD’nin ne yapacağı” meselesi kadar “ABD yapmazsa kim, ne kadar ve nasıl yapabilir?” sorusu da önem arz ediyor. Bu soru sadece savunma ittifaklarını ve uluslararası güvenliği değil aynı zamanda iklim politikalarından yapay zeka devrimine uzanan bir skaladaki majör değişimlerin kaderini de tayin etme potansiyeli taşıyor.

Trump’ın Amerikası Trumpçılığın yalnızca bir liderlik hikayesi değil toplumsal dönüşüm ve kurumsal yeniden ölçeklemeyle alakalı olduğunu; küresel düzenin ise bu dönüşümle eş zamanlı bir yeniden dönüşüme mecbur kaldığını tartışıyor. Elinizdeki eser bahse konu dönüşümün “Neden şimdi?” yaşandığını açıklarken “Bundan sonra ne olacak?” sorusunu da gündeme alıyor. Burada tasvir edilen manzara Amerikan siyasetindeki anlık sıkışmaların ötesinde önümüzdeki yıllarda da yankılarını hissettirecek kalıcı yeni bir siyaset inşasına işaret ediyor. Amerikan siyasetinde ve dünya düzeninde önümüzdeki yıllar bu kitapta anlatılan gerilim eksenleri etrafında şekillenme potansiyeli taşıyor. Bu nedenle yapılan analizler sadece ABD’yi anlamak isteyenler için değil Washington’la iş tutan her başkent, her sektör ve her kurum için stratejik bir çerçeve sunuyor.

Kılıç Buğra Kanat
Kadir Üstün

GİRİŞ: YENİ BİR AMERİKA'YA DOĞRU

KILIÇ BUĞRA KANAT*

Neredeyse son yirmi yıldır ABD'yi yakından takip eden gözlemciler, uluslararası ilişkiler uzmanları, gazeteciler ve düşünce kuruluşları mensupları, ABD'nin içinde bulunduğu dönüşüm süreci üzerine yoğun tartışmalar yürütüyor. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana herkes aslında ABD'nin tek süper güç olduğu tek kutuplu dünyanın bir ara dönem olduğu ve bu dönemin sonrasında karmaşık bir geçiş dönemi yaşanacağı konusunda hemfikir. ¹ Ancak fikir ayrılığı bu dönüşümün nereye ve ne şekilde olacağıyla ilgiliydi. Kimilerine göre bu dönemin sonunda bizi çok kutuplu dünya bekliyordu. ² Aralarında ABD, Çin, Avrupa Birliği (AB) ve diğer birkaç yükselen gücün olduğu bir dizi devlet yeni dönemde dizginleri eline alacaktı. ³ Başka bir grup gözlemciye göre ise tek kutuplu dünyadan dönüş yeniden çift kutuplu bir dünyaya olacaktı. Buradaki aktörler de belliydi: ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti. ⁴ Hatta bu tartışmaların içinde Amerikan hegemonyası sonrası her gücün tek başına bölgelerinde etkili olacağı ve kimsenin olmayacağı bir uluslararası sistem ortaya çıkacağını savunanlar dahi oldu. ⁵ Buna göre sistem kimsenin olmayacak dahası birden çok alt sistemin var olacağı bir dönem başlayacaktı. Uluslararası sistemin geleceği konusunda bu tartışmalar devam ederken söz

* Prof. Dr., Penn State Üniversitesi, SETA Washington D.C. Araştırma Direktörü

¹ Charles Krauthammer, "The Unipolar Moment", *Foreign Affairs*, Cilt: 70, Sayı: 1, (1990), s. 23-33.

² Fareed Zakaria, *The Post-American World*, (W. W. Norton & Company, New York: 2008).

³ Charles A. Kupchan, *The End of the American Era: U.S. Foreign Policy and the Geopolitics of the Twenty-First Century*, (Vintage, New York: 2003).

⁴ Rosemary Foot ve Andrew Walter, *China, the United States, and Global Order*, (Cambridge University Press, Cambridge: 2010).

⁵ Ian Bremmer, *Every Nation for Itself: Winners and Losers in a G-Zero World*, (Portfolio/Penguin, New York: 2012).

konusu dönemi ABD'nin nasıl karşılayacağı konusunda ciddi bir beyin fırtınası başlamıştı. Bu tartışmanın içinde bahsi geçen dönüşümü öngörenlerin yanında bir de ABD'nin tek süper güç olarak var olmaya devam edeceğini düşünenler de bulunuyordu. Bu düşünceyi savunanların bunu bir analiz mi yoksa bir temenni mi olarak ortaya koydukları henüz tam olarak netlik kazanmadı. Ancak ABD kamuoyu ve dış politika elitleri arasında süregelen bu tartışmalarda iki farklı grup bulunmaktaydı. Birinci grup ABD'nin artık küresel anlamda bir "gerileme dönemine girdiği" varsayımına dayanıyordu. Bu görüşe göre ABD; ekonomik büyüme, bilimsel ve teknolojik ilerleme, altyapı yatırımları, eğitim kalitesi, küresel liderlik kabiliyeti ve "görelî güç" anlamında tarihsel üstünlüğünü yavaş yavaş yitiriyordu. Bazı alanlarda bu gerileme diğerlerine göre daha yavaş olsa da genel anlamda ortada bir duraklama ve gerilemeye başlama söz konusuydu.⁶ Yaklaşık bir asırlık küresel ekonomik üstünlük ve yetmiş yılı aşkın askeri-siyasi hegemonya sonrasında ABD'nin hakimiyet dönemi sona erme sürecine girmişti. Bu değerlendirmeyi savunanlar arasında uluslararası ilişkiler literatüründe etkili olmuş akademisyenler ve eski diplomatlar da yer alıyordu ve sunulan kimi istatistiki bilgiler ve tarihsel karşılaştırmaları içeren anekdot bilgilerle bu sav desteklenmeye çalışılıyordu. Buna göre son yıllarda ABD'nin jeopolitik ağırlığının azaldığı, iç siyasal kutuplaşmanın dış politika reflekslerini zayıflattığı ve küresel etkisinin artık tartışmalı hale geldiği somut bir gerçektir. Dahası 2008 ekonomik krizinde yaşananlar ABD'nin artık ciddi anlamda ekonomik açıdan zorluk içinde olduğunu ve özellikle üretim sektörü ve teknolojik buluş konusunda gerilemeye başladığını göz önüne sermişti. Çin'in yakaladığı ekonomik yükselişin yanında ABD'nin kendini içinde bulduğu durum bir duraklamanın da ötesindeydi. Bu bağlamda hem akademik yayınlar hem de medya analizlerinde "Amerikan Yüzyılı"nın sonuna yaklaşıldığına dair yorumlar dikkat çekiyordu.⁷

Bu tartışma yalnızca ABD'nin gerilemesini değil aynı zamanda bu gerileme sonrasında oluşacak boşluğu hangi aktörlerin doldurabileceği sorusunu da gündeme taşıdı. Aslında henüz tek kutuplu dönemin başlangıcından itibaren bu soru sıklıkla dile getirilir olmuştu. Soğuk Savaş'ın hemen ardından başlayan bu arayışta; birleşik ve yeniden güçlenen bir Almanya, Japonya'nın ekonomik mucizesi, AB'nin kurumsal gücü ve özellikle Çin'in ekonomik anlamda yükselişinin sürekli

⁶ Thomas L. Friedman ve Michael Mandelbaum, *That Used to Be Us: How America Fell Behind in the World It Invented and How We Can Come Back*, (Thorndike Press, Detroit: 2011).

⁷ William O. Walker III, *The Rise and Decline of the American Century*, (Cornell University Press, Ithaca: 2018).

altı çizilmektedir. Bu aktörlerden hangisinin ABD'nin gerilemesini durduracağı ise tam olarak belli değildir. 2000'lerin başında hem Irak Savaşı (2003-2011) ile ABD'nin meşruiyet kaybı hem de 2008 ekonomik krizi sonrasında girdiği ekonomik resesyona bu tablo daha da çeşitlendi. “BRICS” kavramının uluslararası ilişkiler literatürüne yerleşmesiyle birlikte Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika gibi ülkeler de potansiyel alternatif güç merkezleri olarak tartışmalara dahil edildi. Artık gerilemekte olduğu söylenen sadece ABD değil aynı zamanda müttefikleri olan birçok Avrupalı güçtü.

Bu bağlamda özellikle Çin'in ekonomik yükselişi, askeri modernizasyonu ve küresel altyapı yatırımları (Kuşak ve Yol Girişimi gibi) ABD'nin karşısında sistematik bir meydan okumayı mümkün kılan en güçlü örnek olarak öne çıktı. Çin'in hem kendi bölgesinde hem de küresel sahnede artan öz güveni ABD'nin hegemonik liderliğine yönelik soru işaretlerini daha da artırdı.

Başta koronavirüs (Covid-19) salgını olmak üzere farklı küresel ve ulusal krizlerde Amerikan yönetiminin yeterli liderlik sağlayamaması bu tartışmaları daha da alevlendirdi. Bunun sonucunda ABD'de farklı kurumların yayımladığı ulusal güvenlik strateji belgelerinde dahi Pekin artık Washington'ın küresel liderliğine karşı en büyük tehdit olarak gösterilmeye başladı. Bazı uzmanlar bu yeni döneme “G2 dünyası” adını vermeye de başlamıştı.⁸ Buna göre artık dünya çift kutuplu dünyaydı ancak tam olarak adı koyulamamaktaydı. Dahası Çin'in bu yükselişi ve ABD'nin aynı şekilde düşüşü devam ederse Pekin'in liderliğindeki bir dünyaya doğru bir süreç başlayabilirdi.

Bu süreçte bir diğer grup gözlemci ve uzmana göre ise her ne kadar bazı alanlarda ABD ciddi meydan okumalarla karşı karşıya olsa da henüz sistemsel bir dönüşümden bahsetmek için oldukça erkendi. Buna göre “gerileme” söylemi ABD siyasal hayatında sıkça karşılaşılan bir vehimden ibaretti.⁹ ABD son yetmiş yıllık tarihinde defalarca bu tip kaygı dolu yaklaşımlar görmüş ve her defasında bu düşüncüyü savunanlar yanılmıştı. Bu bakış açısına göre Amerikan hegemonyasının sona erdiğine ilişkin endişeler döngüsel. Örneğin Vietnam Savaşı (1955-1975) sırasında yaşanan askeri başarısızlık, ardından gelen Watergate Skandalı ve Başkan Richard Nixon'ın istifası 1970'lerde ABD'nin prestiji ve küresel liderliği konusunda ciddi soru işaretlerine neden olmuştu. Bu süreçte ABD'nin gerilediği ve süper güç konumunu

⁸ Richard C. Bush, “The United States and China: A G-2 in the Making?”, Brookings Institution, 11 Ekim 2011, <https://www.brookings.edu/articles/the-united-states-and-china-a-g-2-in-the-making>, (Erişim tarihi: 18 Nisan 2025).

⁹ Robert Kagan, *The World America Made*, (Alfred A. Knopf, New York: 2012).

kaybedeceği yolunda ciddi tartışmalar başlamıştı. Özellikle Soğuk Savaş'ın ortasında canlanan bu tartışma ABD'de ciddi bir paniği de beraberinde getirmişti. Ancak buna rağmen ABD, 1980'lerde yeniden toparlanmış ve Soğuk Savaş'ın galibi olarak tarihe geçmişti. Bu gruba göre günümüzde yaşanan tartışmalar da benzer dinamiklere sahipti.¹⁰ Evet ABD izafi olarak bir güç kaybı yaşamakta yani diğer ülkeler –özellikle Çin– görece olarak ciddi bir biçimde güçlenmekteydi.

Dahası ABD bazı konularda küresel anlamda yaşanan dönüşüme ve bu dönüşümün hızına ayak uyduramamaktaydı. Ancak bu, mutlak anlamda zayıfladığı anlamına gelmiyordu. Aksine halen dünyadaki en yaratıcı ekonomik güce ve teknoloji üretiminde liderliğe sahipti. Bunun yanında Washington'ın küresel ölçekte şekillendirdiği uluslararası düzen halen yeri doldurulamayacak bir durumdu. Potansiyel küresel lider olarak adı geçen hiçbir ülkenin benzer bir düzen kurabilme gücü veya niyeti de yoktu. Finansal sistemden dijital altyapıya, askeri kabiliyetten kültürel etkiye kadar birçok alanda ABD, sistemin omurgasını oluşturmaya devam ediyordu. Sahip olduğu sert gücün yanında başta popüler kültür, üniversiteler ve markalar olmak üzere yumuşak güç konusunda da halen dünya liderliğini koruyordu.¹¹

Bu gruba göre ABD gerilemediği gibi muhtemel bir gerileme sonrasında ise dünyayı büyük bir kaos bekliyordu. Zira ABD'nin küresel olarak oynadığı rolden çekilmesi dünyada yeniden bir anarşi ortamı oluşturacaktı. Dahası ABD'nin bırakacağı boşluk uluslararası sistemin tüm dengelerini bozacak ve tarihsel olarak da dünyayı daha önce defalarca yaşadığı trajik bir tabloyla karşı karşıya bırakacaktı.¹² Bunun bir örneği iki dünya savaşı arasında yaşanmıştı. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Washington'ın küresel anlamda bir rol oynamayı reddederek içine kapanması kolektif güvenliğin sağlanamamasına, uluslararası krizlerin çözülememesine, uluslararası örgütlerin başarısız olmasına ve uluslararası ekonominin belini doğrultamamasına sebep olmuştu. Bahsi geçen durumların düzeltilmemesi de İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesine katkıda bulunmuştu. Bu gruba göre Washington'ın aynı hatayı tekrar edip içine kapanması küresel ölçekte benzer felaketleri tetikleyecekti. Dünya kendini yeni bir anarşinin içinde bulacaktı. Dolayı-

¹⁰ Josef Joffe, *The Myth of America's Decline: Politics, Economics, and a Half Century of False Prophecies*, (Liveright Publishing Corporation, New York: 2013).

¹¹ Robert Kagan, "Not Fade Away: Against the Myth of American Decline", Brookings Institution, 17 Ocak 2012, <https://www.brookings.edu/articles/not-fade-away-against-the-myth-of-american-decline>, (Erişim tarihi: 18 Nisan 2025).

¹² Kagan, "Not Fade Away".

sıyla bu gruba dahil olan gözlemcilere göre ABD vazgeçilmez bir güç olarak dünya sisteminin merkezinde yer almak zorundaydı. Zira ABD'nin gerilemesi durumunda küresel anlamda yerini dolduracak herhangi bir güç de bulunmamaktaydı.

Birçok uzmana göre ABD'nin yerine geçebilecek en güçlü aday olarak görülen Çin'in ciddi yapısal sorunları bulunmaktaydı. Buna göre otoriter siyasal sistemin doğurduğu bastırılmış toplumsal muhalefet, etnik gerilimler, Hong Kong ve Tayvan gibi meselelerdeki içsel çatışma potansiyeli ve ekonomik büyümenin oluşturduğu yüksek toplumsal beklentilerin artık karşılanamaz oluşu Pekin'in küresel anlamda geleceğini belirsiz hale getirmekteydi. Ayrıca Çin'in büyüme hızının sürdürülebilir olup olmadığı küresel yatırım ortamı ve iç talep dengeleri bağlamında da ciddi şekilde tartışılmaktaydı.

Bunun yanında bu grubun temsilcileri Çin'in sahip olduğu ekonomik kapasiteye ve jeopolitik hırslarına karşın ABD'nin küresel sistemde oynadığı çok boyutlu liderlik rolünü üstlenebilecek bir siyasi ve kurumsal altyapıya sahip olmadığını savunmaktaydı. İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan liberal uluslararası düzen, yalnızca maddi güçle değil aynı zamanda normlar, değerler ve kurumlar eliyle inşa edilmişti. ABD bu dönemde "davetle gelen bir süper güç" ve "iyi niyetli bir aktör"¹³ olarak algılanmaktaydı. Özellikle komünizmin yayılma tehlikesi ABD'nin etkisinin yayılımını da kolaylaştırmıştı.

Günümüzde ise bu durum küresel anlamda Çin için geçerli olmadığı gibi bölgesel olarak dahi çevresindeki birçok ülke Pekin'in yükselişini tehdit olarak görmektedir. Bu anlamda dünya, ABD'nin kendi kabuğuna çekildiği bir uluslararası yapıya ne kurumsal ne de psikolojik olarak hazırlıklıdır. Sonuç olarak ABD'nin küresel liderliğinin zayıfladığı alanlar olsa da sistemin bütünüyle çökeceği ya da onun yerini kısa vadede başka bir aktörün alabileceği düşüncesini gerçekçi değildir. Bu bakış açısına göre ABD halen eşsiz bir küresel pozisyona sahip ve yaşananlar yapısal bir çöküşten ziyade geçici bir sarsıntı olarak okunmalıdır.

Bu iki grup arasında süregelen tartışma uzun yıllar boyunca ABD'nin geleceği ve dış politika hedefleri konusunda temel bir fikir ayrılığı olarak varlığını sürdürdü. ABD'nin kaçınılmaz bir gerileme sürecine girdiğine inananlar, bu sürecin nasıl yönetilmesi gerektiği üzerine çeşitli stratejik önerilerde bulundular. Kimilerine göre ABD nasıl İkinci Dünya Savaşı sonrasında küresel liderliği İngiltere'den adım adım ve uyum içerisinde devraldıysa bugün de aynı olgunlukla bu liderlik rolünü Çin ya da AB gibi yeni güç odaklarına devretmeliydi.

¹³ Taylor McNeil, "Why the United States is the Only Superpower", Tufts Now, 21 Kasım 2019, <https://now.tufts.edu/2019/11/21/why-united-states-only-superpower>, (Erişim tarihi: 18 Nisan 2025).

Buna göre artık uluslararası sistemde liderlik bir bayrak yarışını andırıyordu, önemli olan küresel düzeyde istikrarın korunması ve liderliği üstlenecek yeni aktörün tıpkı ABD gibi sadece hakları değil aynı zamanda sorumlulukları da taşıyacak bir anlayışa sahip olmasıydı.¹⁴ Neticede oluşacak istikrarlı bir geçiş herkese kazandıracaktı.

Söz konusu yaklaşımı fazlasıyla teslimiyetçi bulan ikinci gruba göre ise tam tersi ABD'nin hem kendi güvenliği hem de küresel istikrar açısından sahip olduğu liderlik pozisyonunu koruması gerekiyordu. ABD'nin liderliği bırakması yalnızca bir geçiş dönemi kaosu oluşturmakla kalmayacak aynı zamanda küresel bir güç savaşının da fitilini ateşleyecekti. Zira onların gözünde ABD sonrası dönemde sahneye çıkacak hiçbir aktör –ne Çin ne Rusya ne de başka bir bölgesel güç– ABD kadar “makul”, “şeffaf” ya da “demokratik” olmayacaktı. Aksine bu yeni aktörler emperyal tutkularla hareket eden, kurallara değil kendi çıkarlarına dayalı bir dünya düzeni kurma niyetinde olabileceklerdi. Bu durum da sadece ABD'nin değil tüm dünyanın çıkarları açısından büyük bir belirsizlik ve tehlike anlamına geliyordu.

İki dünya savaşı arasındaki dönemde de benzer argümanlar ortaya koyan siyasiler bulunmaktaydı. Onlara göre de ABD kendi kabuğuna çekilmeli ve uluslararası krizler ve sorunlarla ilgilenmemeliydi. Birinci Dünya Savaşı sadece bir istisnayı ve artık savaş bittiğine göre Amerikan dış politikasında fabrika ayarlarına geri dönülmeliydi. Ancak ABD'deki kimi çevrelerin desteklediği bu izolasyon çabası hem ABD hem de dünya için pahalıya mal olmuştu. “Kendi başına bırakılan dünyada” faşizm ve komünizm yükselmiş, uluslararası krizler kangren haline gelmiş ve bunun sonucunda da İkinci Dünya Savaşı patlak vermişti. Bu savaşa da önce müdahil olmayan ABD sonunda kendini savaşın merkezinde bulmuştu. Ortaya çıkan maliyet korkunçtu. Yarım milyona yakın ABD askeri ve 10 milyonlarca insan ölmüş ve dünyanın büyük bir kısmı harabeye dönmüştü. Bugün de aynı tarihi ayırım noktasına gelinmiş, ABD'nin küresel olarak liderliği bırakması durumunda dünyayı yeni bir çatışma dönemi beklemekteydi.

TRUMP VE YENİDEN BÜYÜK AMERİKA HAYALI

Bir önceki başlıkta uzunca aktarılan iki bakış açısı arasındaki entelektüel ve stratejik mücadele uzun bir dönem boyunca Washington'daki düşünce kuruluşlarının gündemini meşgul etti; akademik dünya, medya organları ve dış politika

¹⁴ Martin Jacques, *When China Rules the World: The End of the Western World and the Birth of a New Global Order*, 2. Baskı, (Penguin Books, New York: 2012).

çevrelerinde hararetli tartışmalara konu oldu –ta ki 2016 başkanlık seçimine kadar. Daha önce iş dünyası ve medya camiasında tanınan bir figür olan Donald Trump'ın siyasi sahneye çıkışı bu tartışmalara yeni ve alışılmadık bir yön verdi. Trump mevcut statükoyu ve her iki görüşün de varsayımlarını sarsan bir çıkışla, küresel liderliğin getirdiği ne avantajlardan vazgeçmek ne de sorumlulukları üstlenmek isteyen bir pozisyon aldı. ABD dünyanın polisi olmaya talip olmalıydı ancak polislik yaptığı ve uluslararası güvenliği sağladığı dönemlerde ekonomik olarak fırsat sunduğu devletler şimdi Washington'a borçlarını ödemek zorundaydı. Zira yıllarca Washington güvenlik anlamında garantiler sağlarken bu devletler ABD ile ticaretlerinde bile adilane davranmamış ve Washington'ın iyi niyetini suistimal etmişti.

Trump 2016 başkanlık kampanyası sırasında ABD'de eşine az rastlanan bir söylem ve performans ortaya koydu. Öncelikle dış politika ve ekonomi elitlerini hedef alan Trump hedefinin ülkedeki müesses nizam olduğunu en başta Amerikalılarla paylaştı. Ona göre Washington'daki bataklık kurutulmadan ABD eski güzel günlerine dönemeyecekti. Washington'da senelerdir sıradan Amerikalıların problemleriyle ilgilenmeyen ve küresel anlamda bazı maceralar içine girerek Amerikalı vergi mükelleflerinin parasını çarçur eden bir zümre vardı. Bu zümrenin uyguladığı politikalar hem ABD'ye hem de Amerikalılara zarar vermekteydi. Ancak mevcut sistem bunların halk tarafından fark edilmesini engellemekteydi. Zira bu sistemin yapı taşları ABD'yi Irak'a sokanlar dış politika ve güvenlik eliti ve 2008 ekonomik krizini ve sürekli artan dış ticaret açığını önleyemeyen ekonomi bürokrasisiydi.

“Amerika'yı yeniden büyük yapmak” için yapılması gerekenler aslında çok basitti. Başkanlığı kazanması durumunda Trump, ABD'yi gereksiz ve bitmek bilmeyen askeri maceralara sokmayacak, ticaret alanında ABD'nin hem Çin hem AB hem de diğer ülkeler tarafından soyulmasını engelleyecek ve en önemlisi ABD'yi kaçak göçmen işgalinden kurtaracaktı. Çin'e karşı ilan edilen ticaret savaşını, müzakeresi yapılan birçok ticaret anlaşmasından ABD'yi çekmesi, gümrük vergileri ile ekonomik yaptırımların daha fazla siyasi araç olarak kullanılmaya başlanması ve ittifakları bitirme konusunda yaptığı tehditlerin hepsinin altında bu saikler yatıyordu.

Trump, kampanyası boyunca bu hedefleri nasıl başaracağını ve nasıl bir yol haritası izleyeceğini söylemedi. Ancak kulağa son derece sıra dışı gelen bu verilen sözler ABD'nin önemli bir kesimini etkilemeye yetti. Kendini “sessiz çoğunluğun sesi” olarak tanıtırken aslında ABD'de siyasi doğruculuğun hasır altı ettiği sorun-

ları ortaya koyduğunu söylüyordu.¹⁵ Oldukça kutuplaştırıcı bir seçim kampanyası sonucunda ülkedeki müesses nizamı temsil etmekle suçladığı Hillary Clinton'ı hezimete uğratarak sürpriz bir biçimde seçimi kazandı. Ancak her şey aslında şimdi başlıyordu. Seçimi kazanmıştı ama önünde bambaşka bir problem vardı. Seçim sonuçlarına göre delege oyuyla başkan olmuş ancak toplam oyun çoğunluğunu alamamıştı. ABD'deki seçim yapısı nedeniyle oluşan bu durum kendi meşruiyetini sorgulanır bir hale getirmişti. Bunun yanında Trump 2016'da başkan olacağına ne kadar inanmıştı bilinmez ama ekibini oluşturan isimlerin birçoğu tam olarak aynı inanışta değildi. Seçim beklenmedik şekilde kazanılsa da Trump ekibi ülkeyi yönetmek için yetersizdi. Her ne kadar kendi tercihleri olmasa da Trump ekibi mevcut Cumhuriyetçi yapıyla iş birliği yapmak zorunda kaldı.

Trump ve ekibi meşruiyet arayışının bir parçası olarak tam da savaşaacağını ve mücadele edeceğini söylediği güvenlik, dış politika ve ekonomi eliteyle çalışmaya başladı. Savunma Bakanı James Mattis ve Ulusal Güvenlik Danışmanı McMaster ABD'de belki de en çok saygı duyulan askerler arasında yer almaktaydı. Dışişleri bakanı olarak atanan Rex Tillerson ise ABD'deki en büyük şirketlerden ExxonMobil'in CEO'suydu. Bu durum kendini Trumpçı olarak tanımlayan ekiplerce çok da olumlu karşılanmadı. Neticede Amerikan dış politikasının temel eksenini "Önce Amerika" (America First) anlayışıyla milliyetçi, korumacı ve yer yer saldırgan bir çizgiye taşınması için Trump'a oy verenler karşılarında "küreselci" olarak adlandırdıkları insanları bulmuşlardı. Bu isimler savaşıldığı düşünülen siyasi ve ekonomik elitlerin ta kendisiydi. Dolayısıyla bu ekip ile kendini Trumpçı olarak tanımlayan ekip arasında yer yer krizler baş göstermeye başladı. Bu gerginlik Trump'ın ilk dönemi boyunca her dış politika krizinde kendini tekrar gösterdi.

Amerikan Başkanı Trump ilk döneminde bir yandan devleti tanıtmaya çalışırken bir yandan da yönetiminde farklı koalisyonlar, ekipler ve siyasi gündemler oluşturdu. Bunların arasında elbette kampanya sırasında söz verdiği bazı politikaları gerçekleştirmeye de çalıştı. ABD'yi başta Paris İklim Anlaşması ve "nükleer anlaşma" olarak da bilinen Kapsamlı Ortak Eylem Planı (KOEP, Joint Comprehensive Plan of Action) gibi birçok anlaşmadan çekerek yeni bir tek taraflılık süreci başlattı. Bu duruma Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) gibi ticaret anlaşmaları da dahildi. Neticede bu anlaşmalar Trump tarafından müzakere edilmemişti ve onun için müzakere etmediği her anlaşma ABD çıkarlarına olumsuz sonuçlar üretmekteydi.

¹⁵ Sam Sanders, "Trump Champions the 'Silent Majority' But What Does That Mean in 2016?", NPR, 22 Ocak 2016, <https://www.npr.org/2016/01/22/463884201/trump-champions-the-silent-majority-but-what-does-that-mean-in-2016>, (Erişim tarihi: 18 Nisan 2025).

Trump bu süreçte içlerinde Birleşmiş Milletler'in (BM) de olduğu birçok uluslararası örgüte ABD'nin üyeliğinin ulusal çıkarlarına hizmet etmediğini savundu. İktidarının ilk günlerinde "Müslüman yasağı" olarak da bilinen bir kararnameyle ABD'ye bazı Müslüman ülkelerden girişi yasakladı. ABD için varoluşsal tehdit olarak gördüğü kaçak göçe karşı büyük bir mücadele sürecini hayata geçirdi. Dahası ABD-Meksika sınırına "çok güzel bir duvar" örme projesini başlattı. Bu süreçte mahkemelere atadığı muhafazakar hakimlerle Evanjelist grupların hayalini kurduğu bir sürece hayat verdi. Çin ile ticaret savaşını başlatarak uluslararası ticarete yeni bir dönemin kapılarını araladı. Dış politikada ABD'nin geleneksel ittifak ilişkilerini temelinden sarsacak adımlar atmak pahasına küresel sorumluluklarından Beyaz Saray'ı geri çekmeye çalıştı.

Trump kendinden önce yapılan tüm anlaşmaları başarısız bulduğu gibi daha önceki dönemlerde oluşturulan ittifak ilişkilerini de sorgulamaya açtı. ABD bu dönemde yeni bir perakendeci dış politika yaklaşımı benimsedi. Daha önce müzakere sanatının kitabını yazmış olan Trump kendinden önce yapılan bütün müzakerelerin yeniden yapılması durumunda ülkesinin bundan çok daha kazançlı çıkabileceğini savunuyordu. Buna elbette yapılan müttefiklik anlaşmaları da dahildi. Bu bağlamda ABD'nin geleneksel müttefiki sayılan Avrupa ülkelerinin güvenlik meselelerine dair oldukça sıra dışı bir yaklaşım izledi. NATO ve onun meşhur 5. maddesi dahil olmak üzere tüm ittifak mesuliyetlerini sorgulamaya açan Trump'a göre ABD artık bu ülkelerin güvenlik yükünü taşımak zorunda değildi. Dahası ABD'nin böyle bir kapasitesi de bulunmamaktaydı. Bundan sonra AB ülkeleri taşın altına elini koyacak ve kendi savunması için yeterince yatırım yapmak zorunda kalacaktı. Trump özellikle NATO üyelerinin bütçelerinde savunma harcamalarının yüzde 2 seviyesinde olması gerektiğini hatırlatarak birçok üyenin bundan çok daha azını harcadığını konuşmaları ve görüşmelerinde muhataplarına sıkça hatırlattı.

Trump bu konuda en büyük kopuşlardan birini katıldığı ilk NATO toplantısındaki konuşmasında NATO Antlaşması'nın 5. maddesine atıfta bulunmayarak gösterdi.¹⁶ Bu süreçte özellikle Asya Pasifik'te bulunan ABD müttefikleri "ABD güvenlik şemsiyesi sonrası Pasifik" başlıklı çalışmalar yapmaya başladı. Bu süreçte stratejik otonomi tartışmaları ABD'nin tüm müttefikleri tarafından yapılmaya başladı. Bu süreçte Trump nükleer programlar konusunda hedeflediği sonuçları da alamadı. İran ile nükleer anlaşmadan çekilirken ilk kez Kuzey Kore topraklarına ayak basan Amerikan başkanı oldu. Ancak bu iki adımı da beklediği sonuçları

¹⁶ Rosie Gray, "Trump Declines to Affirm NATO's Article 5", *The Atlantic*, 25 Mayıs 2017.

getirmedi. İran'ı yeni bir anlaşma yapmaya ikna edemeyince maksimum baskı kampanyasıyla ekonomik yaptırımlar uygularken Kuzey Kore ile yapmaya çalıştığı anlaşmadan sonuç alamaması ise kendisine büyük bir hayal kırıklığı yaşattı.

ABD'de Trump öncesinde var olan siyasi kutuplaşma bu dönemde daha fazla toplumsal boyut kazandı. Henüz başkanlığının ilk aylarında Virginia'da yaşanan gösteriler bu kutuplaşmada siyasal marjinal grupların ne kadar cesaret kazandığını göz önüne serdi. Bu süreçte Neonazi grupların da içinde olduğu ırkçı bazı organizasyonlar fazlasıyla öne çıktı. Daha sonraki dönemde özellikle kürtaj konusunda Yüksek Mahkemenin alacağı karar var olan toplumsal fay hatlarının bazılarını daha da canlandırdı. Trump'a karşı kadın hareketleri ve kadın seçmen mobilizasyonu ülke sathında en görünür toplumsal hareketlerden biri haline geldi. George Floyd'un polis şiddetiyle hayatını kaybetmesinden sonra 1960'lardan sonraki en büyük kitlesel ırk ayrımcılığı temelli gösterilerin başlaması toplumsal mobilizasyonu daha fazla göz önüne serdi. Cumhuriyetçi Parti'nin sağ kanadı ile Demokrat Parti'nin sol kanadı partilerinde merkezi uçlara çekerken ABD'nin bundan böyle bölünmüş bir ülke olacağı gerçeğini herkes kabul etmeye başlamıştı.

Koronavirüs salgını süreci dünya için olduğu kadar hem ABD hem de Trump iktidarı açısından oldukça kritik bir eşik oldu. O döneme kadar Trump yaptığı gafflar, siyasi skandallar ve davranışlarıyla ülkede gündem oluşturuyor ama sıradan Amerikalı kendi hayatında bu gelişmelerin etkisini direkt olarak görmediği için bu durum Trump'ın oyu veya görev onay oranını çok ciddi bir biçimde etkilemiyordu –ta ki koronavirüs krizi patlak verene kadar.

ABD, tarihinin en zor küresel salgınlarından birini yaşarken Trump'ın bu konuda sergilediği tavır ve gösterilen başarısızlık Amerikan toplumunun hayatını derinden etkiledi.¹⁷ Ekonomik olarak büyük bir başarı hikayesi bırakmak isteyen Trump tarihin en büyük resesyonlarından biriyle uğraşmak zorunda kaldı. Dahası vaka sayıları artıp ABD dünyada koronavirüsün merkez üssü olmaya başladığında Trump'ın görev onay oranı ciddi bir biçimde darbe gördü. Trump taraftarlarının bazen farklı aktörleri suçlayarak komplo teorileri bazen de eyaletlerle kavga vererek sürdürmeye çalıştığı bu süreç toplumca başarılı bulunmadı. Trump'ın tüm hafife alma çabalarına rağmen küresel salgın ABD'yi kasıp kavurdu.

Bu kritik eşikte 2020 başkanlık seçiminde Demokrat Parti'nin başkan adayı Joe Biden, Trump'ın politikalarından rahatsız geniş bir kitleyi arkasına aldı. Bu sıra dışı koalisyonu bir arada tutan ise Biden taraftarı olmalarından çok Trump karşıtı

¹⁷ John Whitesides, "Trump's Handling of Coronavirus Pandemic Hits Record Low Approval: Reuters/Ipsos Poll", Reuters, 8 Ekim 2020.

olmalarıydı. Bu kampanyayla Demokratlar, Trump'ın iktidarına son vermeyi başardı. 2020 seçiminde Biden'ın seçimi kazanmasını kabullenmeyen Trump seçim sonrasında yaptığı mitinglerle seçimden sonra da var olmaya devam edeceğinin işaretini vermişti. Herkes Trump gitse bile Trumpizmin bir ideoloji olarak devam edeceğini söylüyordu ama Trump'ın bunu bizzat geri getirmesine şans tanıyanların sayısı o kadar da fazla değildi. Trump bu konuda gözlemcileri bir kez daha yanıltarak 2024'te –aradan yüz seneyi aşan bir zaman geçtikten sonra– aralıklı bir şekilde iki seçim kazanan başkan olarak tarihe geçti.

İKİNCİ TRUMP DÖNEMİ

Trump ikinci başkanlık döneminin henüz ikinci ayını doldurmadan uyguladığı politikalar ve yaptığı sert açıklamalarla yalnızca Amerikan iç siyasetinde değil küresel düzlemde de birçok dengeyi yerinden oynatacağının güçlü sinyallerini verdi. Trump daha başkan adaylığını açıkladığı andan itibaren siyaseti yeniden alışılmışın dışında bir retorikle domine etti; Amerikan iç politikasını kendi eksenine oturttuğu gibi dış dünyada da popülizm ve milliyetçiliğin yeniden yükselişe geçmesinde öncü figürlerden biri haline geldi.¹⁸ Dört yıllık ilk başkanlık döneminin sonrasında 2020 başkanlık seçimini kaybederek başkanlığı bırakmak zorunda kaldı ancak bu devir teslim süreci dahi sıradan bir geçiş olmadı. Seçim sonuçlarını reddederek meşruiyetini sorgulayan Trump, Amerikan demokrasinin köklü teamüllerine karşı açık bir meydan okumada bulundu. Bu meydan okuma 6 Ocak 2021'deki Kongre baskınıyla sembolleşti ve bu olay Amerikan tarihinde bir dönüm noktası oldu.

Trump sonrası yönetime geçen Biden yönetimi göreve gelirken hem iç siyasette kutuplaşmayı azaltmayı hem de Trump'tan devraldığı yapısal sorunlara çözüm üretmeyi vadetti. Ancak geçen dört yıl içerisinde bu vaatlerin önemli bir kısmı karşılık bulamadı. Enflasyon ve yaşam pahalılığı gibi temel ekonomik sorunlar çözülemediği gibi sınır güvenliği ve göç politikaları da ciddi bir kriz halini aldı. Bu durum özellikle güney eyaletlerinde yaşayan ve göçmen karşıtı politikaları destekleyen kesimlerde Biden yönetimine yönelik tepkiyi artırdı. Biden yönetimi 2024 seçim kampanyasını da büyük ölçüde Trump karşıtlığı üzerine kurdu. Seçmene Trump'ın yeniden seçilmesinin “demokrasinin sonu” olacağına dair güçlü mesajlar verildi.¹⁹ Kampanya, seçmeni Trump ile korkutup sandığa getirme planları ya-

¹⁸ “Donald Trump is Affecting Politics Everywhere”, *The Economist*, 27 Mart 2025.

¹⁹ Deepa Shivaram, “Harris Argues That Trump Poses a Threat to Democracy in the Final Days of the Race”, NPR, 30 Ekim 2024, <https://www.npr.org/2024/10/30/nx-s1-5170908/harris-argues-that-trump-poses-a-threat-to-democracy-in-the-final-days-of-the-race>, (Erişim tarihi: 18 Nisan 2025).

2 024 başkanlık seçimini kazanarak ikinci kez göreve gelen Donald Trump ilk dönemine kıyasla daha kapsamlı ve iddialı bir politik gündemle işbaşı yaptı. “Önce Amerika” söylemini takip eden bu gündem ABD’nin yanı sıra uluslararası sistem açısından da yeni bir dönüm noktası mahiyetinde. Küresel ölçekte Amerikan hegemonyasının sorgulandığı bir dönemde Trump’ın uygulamaya koyduğu ve hayata geçirmeyi planladığı politikalar köklü değişimlerin başlangıcını temsil ediyor. Bu eser Trump’ın ikinci dönem politikalarını toplumsal, siyasal ve ekonomik dinamiklerle ilişkilendirerek analiz ederken aynı zamanda ortaya çıkabilecek yeni jeopolitik gelişmeleri de mercek altına alıyor.

Trumpizmin yükselişi ise iç politikadaki kutuplaşmayı keskinleştirirken uluslararası alanda korumacılık, milliyetçilik ve ittifaklardan uzaklaşmayı normalleştiriyor. ABD’nin ekonomik krizlerden göç tartışmalarına, kültür savaşlarından dış politikadaki sert kırılmalara kadar uzanan sarsıntılarının tek bir siyasal projede nasıl birleştiğini gösteren bu kitap Amerikan rüyasının kırılmasını da gözler önüne seriyor.

Trump Amerika’sında mesele yalnızca Washington’daki iktidar mücadeleleri değil aynı zamanda dünyanın geri kalanının bu yeni Amerika’ya nasıl uyum sağlayacağıdır. Elinizdeki kitap Trump’ın ikinci dönemiyle birlikte hızlanan Amerikan siyasetindeki dönüşümü hem iç toplumsal fay hatları hem de dış küresel kırılmalar ekseninde ele alarak günümüz siyasetine dair kapsamlı, çarpıcı ve eleştirel bir perspektif sunuyor.

